

T.C.
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

ŞİKAYET NO : 2016/1364
KARAR TARİHİ : 13/08/2016

RET KARARI

ŞİKAYETÇİ :

ŞİKAYETÇİ VEKİLİ :

ŞİKAYET EDİLEN İDARE :

ŞİKAYETİN KONUSU :

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yaptığı zorunlu askerlik süresine itibari hizmet süresinin eklenmesini talep etmektedir.

ŞİKAYET BAŞVURU TARİHİ : 20.3.2016

I. USÛL

A. Şikayet Başvuru Süreci

1. Şikayet başvurusu, Kurumumuza elektronik başvuru yoluyla yapılan ve 20/3/2016 tarih ve 3469 sayı ile kayıt altına alınan gerçek kişiler için şikayet başvuru formu vasıtasıyla yapılmıştır. Şikayet başvurusunun karara bağlanabilmesi için, 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına ilişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 41 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile İmza Yetkileri Yönergesi'nin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca, şikayetin incelenmesine ve araştırılmasına geçilmiş 01/07/2016 tarihli Ret Karar Önerisi ile Kamu Başdenetçisine sunulmuştur.

B. Ön İnceleme Süreci

2. Yapılan ön inceleme neticesinde, şikayetçinin Kurumumuza yaptığı 23/12/2015 tarihli şikayet başvurusu hakkında 08/01/2016 tarihli ve 2015/5930 sayılı Gönderme Kararı verildiği ve Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığınca şikayetçinin talebine ilişkin olumsuz cevap verilmesi üzerine şikayetçinin Kurumumuza 20/3/2016 tarihinde tekrar başvuruda bulunduğu, dolayısıyla idari başvuru yollarının tüketildiği, ayrıca şikayet konusunun Kurumumuzun görev alanına girdiği, şikayetçinin menfaat ihlali koşulunu taşıdığı, şikayetin süresinde yapıldığı ve diğer ön inceleme konularında da bir eksiklik olmadığı, bu nedenle şikayetin incelenmesine ve araştırılmasına engel bir durumun bulunmadığı tespit edilmiştir.

II. OLAY VE OLGULAR

A. Şikayetçinin Konu Hakkındaki Açıklamaları ve İddiaları

3. Şikayetçi, başvurusunda özetle; askerliğini on beş ay süreyle Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yaptığını (Şikayetçi ile yapılan ve tutanakla kayıt altına alınan telefon görüşmesinde, şikayetçinin askerlik görevini Şubat 1990 ile Haziran 1991 tarihleri arasında yaptığı bilgisi alınmıştır) ve bu süre için askerlik borçlanmasından yararlandığını, diğer yandan KKTC'de görev yapan askeri personelin görev yaptığı sürenin iki katı sigortalılığa sayılır iken, kendisi için bu sürenin on beş ay olarak

hesaplandığından bahisle ayrımcılığa maruz kaldığını iddia ederek er olarak yaptığı askerlik süresine itibari hizmet süresinin eklenmesini talep etmektedir.

B. İdarenin Şikâyete İlişkin Açıklamaları:

4. Kurumumuzun/2016 tarihli ve sayılı yazısı üzerine Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından gönderilen/2016 tarihli vesayılı cevabi yazıda özetle;

4.1.5510 sayılı Kanun'un 5434 sayılı Kanun'a ilişkin geçiş hükümleri başlıklı geçici 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan düzenleme gereğince şikayetçinin 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 2008 yılı Ekim ayı başından önce 15/9/1992 tarihinde göreve başlaması nedeniyle kişi hakkında 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı,

4.2. 5434 sayılı Kanun'un mülga ek 8 inci maddesi ile 102 nci maddede yazılı süreler içinde SGK'ya müracaat edeceklerin, muvazzaf ve ihtiyat askerlikte er olarak geçen sürelerinin, kesenek ve karşılık tutarı üzerinden borçlandırılmak suretiyle fiili hizmet sürelerine ekleneceğinin hükme bağlandığı, bu hüküm uyarınca ilgilinin 27/11/2002 tarihinde SGK'ya başvuruda bulunduğu 06/12/1989-6/6/1991 tarihleri arasında geçen askerlik süresi için 19/3/2003 tarihi itibarıyla borçlandırıldığı ve bu sürenin fiili hizmet süresine eklendiği,

4.3. Askerliğini er olarak yapanların askerlik süresince sigortalı olmadıklarından askerlik sürelerinin borçlandırmak suretiyle fiili hizmet sürelerine eklendiğini ancak bu sürelerle itibari hizmet süresi verileceğine ilişkin herhangi bir hüküm bulunmadığını,

4.4. İtibari hizmet süresinin kimleri kapsadığı hususunun 5434 sayılı Kanun'un mülga 36 ncı maddesinde belirlendiği, ilgili maddede, iştirakçilerin 5434 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra maddede yazılı görevlerde geçen fiili hizmet sürelerinin (zamlar hariç) her yılı için fıkralarında gösterilen itibari hizmet sürelerinin ekleneceği,

4.5. Bu hüküm kapsamında, itibari hizmet süresinden Türk Silahlı Kuvvetlerinde muvazzaf ve yedek subay, astsubay, uzman jandarma çavuş ve uzman erbaş olarak görev yapan ve fiili hizmet zammından yararlananlar ile Kanunları gereği aylıkları ödenmek suretiyle kurumları ile ilgileri kesilmeyerek sivil iştirakçi er veya erbaşların harbi doğuran genel kısmi seferberliğe katılanlar, harp ve seferberlik ilan edilmeden uluslararası anlaşmalar uyarınca yabancı ülkelere gönderilenler ve harp halinde iken düşmana tutsak düşen veya enterne edilen iştirakçilerin kanunları gereğince aylıkların ödenmek suretiyle kurumları ile ilişkisi kesilmeyenlerin yararlandırıldığı, ancak askerliğini Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde er olarak yapanlara ilişkin bir hüküm bulunmadığı,

4.6. Ayrıca şikayet konusuna ilişkin düzenlemenin TBMM'nin iradesine bağlı olduğu, düzenleme yapılması halinde 5510 sayılı Kanun başta olmak üzere 5434, 506, 1479, 1623 ve 1111 sayılı Kanunlarda değişiklik yapılması ve söz konusu kanunlara geçici maddeler eklenmesinin gerekeceği; ayrıca, borçlandırılmak suretiyle fiili hizmet sürelerine eklenen muvazzaf askerlik hizmetinin öncelikle sigortalılık süresi olarak sayılması, bunun gereği olarak da askerlik hizmetini er veya erbaş olarak yapanların adına askerlik süresince ilgili Kurumca prim yatırılması ve bunun üzerine bu kişilerin 5434 sayılı Kanun'un mülga 36 ncı ve 5510 sayılı Kanun'un 49 uncu maddelerinde belirtilen esaslar çerçevesinde itibari hizmet süresinden yararlandırılabilimleri imkanı sağlanması gerektiği, ancak böyle bir düzenlemenin yapılmasının geçmişe dönük birçok sigortalı hakkında işlem yapılmasına, bu kapsamda emekli aylığı bağlanmış olan sigortalıların emekli aylıklarının da tekrar hesaplanmasına ve çalıştıkları Kurumlarca geçmişe dönük sürelerle ait yüksek miktarlarda prim yatırılmasına yol açacağı, bu nedenle kamu maliyesi açısından önemli bir harcamaya sebep olacağı,

bu yönde bir düzenleme yapılmasının aynı zamanda Sosyal Güvenlik Kurumunun aktüeryal dengesini de olumsuz etkileyeceği ifade edilmiştir.

C. Olaylar

5. Şikayet başvurusu tarafından şikayet başvurusuna eklenen belgeler ile ilgili idare ile yapılan yazışmalar sonucunda elde edilen bilgi ve belgeler birlikte değerlendirildiğinde;

5.1. Şikayetçinin 6/12/1989 – 6/6/1991 tarihleri arasında KKTC’de yükümlü olduğu askerlik hizmetinin ifasında geçen süreye ilişkin itibari hizmet süresinin verilmesi talebiyle 23/12/2015 tarihinde Kurumumuza şikayet başvurusunda bulunduğu,

5.2. Gönderme Kararına istinaden şikayetçinin talebinin SGK tarafından, 5510 sayılı Kanun’un 49 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (3) numaralı alt bendi gereği, itibari hizmet süresinden harp veya seferberlik ilan edilmeden, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler uyarınca, yabancı ülkelere gönderilen Türk Silâhlı Kuvvetleri mensuplarından subay (yedek subay dahil), astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş ve erler faydalanmakta iken askerlik görevini er olarak yerine getirenlerin faydalanamadığından bahisle reddedildiği,

5.3. İdare tarafından şikayetçiye olumsuz cevap verilmesi üzerine, şikayetçinin 20/3/2016 tarihinde Kurumumuza tekrar başvuruda bulunduğu anlaşılmıştır.

D. Kamu Denetçisi Abdullah Cengiz MAKAS’ın İnceleme ve Araştırma Bulguları

6. Şikayet konusuna ilişkin Sosyal Güvenlik Kurumundan bilgi ve belge talep edilmiş olup idarece verilen cevabi yazılarda belirtilen hususlara 5 nolu paragrafta yer verilmiştir.

III. HUKUKİ DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. İlgili Mevzuat

7. **Anayasamızın; “Kanun önünde eşitlik” başlıklı 10 uncu maddesinde;** “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. ...Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.” hükmü,

7.1. **“Vatan hizmeti” başlıklı 72 nci maddesinde;** “Vatan hizmeti, her Türkün hakkı ve ödevidir. Bu hizmetin Silahlı Kuvvetlerde veya kamu kesiminde ne şekilde yerine getirileceği veya getirilmiş sayılacağı kanunla düzenlenir.” hükmü,

7.2. **“Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74 üncü maddesinin 3 üncü fıkrası** “Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir.” hükmünü; **4 üncü fıkrası** “Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.” hükmü yer almaktadır.

8. **6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu’nun “Kurumun görevi” başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrası;** “Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikayet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.” şeklindedir.

9. **1111 sayılı Askerlik Kanunu’nun 1 inci maddesinde,** “Türkiye Cumhuriyeti tebaası olan her erkek, işbu kanun mucibince askerlik yapmağa mecburdur.” hükmü yer almaktadır.

10. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun geçici 7 nci maddesinin sekizinci fıkrasında, “Kanunun yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı Kanunun ilgili hükümlerine göre itibari hizmet süresine müstehak kadro ve görevlerde bulunanlardan bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışmaya devam edenlerin itibari hizmet süreleri hakkında, bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.” hükmü yer almaktadır.

11. 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun; “İtibari hizmet müddeti” başlıklı on birinci kısmının 35 ve 36 ncı maddeleri aşağıdaki hükümleri amirdir:

“**Madde 35** - İtibari hizmet müddeti, bu kanun gereğince bağlanacak aylıklar ve yapılacak kesenek iadesi ve toptan ödemelerin hesabında fiili hizmet müddetlerine eklenen müddettir.”

“**Madde 36** - İştirakçilerin bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra aşağıda yazılı görevlerde geçen fiili hizmet sürelerinin (zamlar hariç) her yıl için fıkralarında gösterilen itibari hizmet süreleri eklenir;

A) Muvazzaf ve yedek subay, astsubay, uzman jandarma çavuş ve uzman erbaşlardan:

...c) Harp veya seferberlik ilan edilmeden, Anayasanın 66 ncı maddesi veya Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası andlaşmalar uyarınca, yabancı ülkelere gönderilen Türk Silahlı Kuvvetlerinde görev yapanların, çarpışma meydana gelmesi halinde çarpışmanın başlangıcından bitimine veya Türkiye'ye dönüş tarihine kadar geçen fiili hizmet sürelerinin (bu tarihlerden sonra devam eden tutsaklık süreleri dahil) bir katı;...”

11.1. Aynı Kanunun “Sandıktan Faydalanacaklar” başlıklı 12 nci maddesinin (II) işaretli fıkrasının (k) bendinde “Erler; (Vazife malullükleri ile vazifeden doğma ölümleri halinde.)” hükmü,

11. 2. “Fiili Hizmet Müddeti” başlıklı 31 inci maddesinin ilk fıkrasında; “Fiili hizmet müddeti, iştirakçinin 30 uncu madde gereğince bu kanunla tanınan haklardan faydalanmaya başladığı tarihten itibaren tam kesenek vermek suretiyle geçirdiği müddettir.” hükmü,

11.3. “Fiili Hizmet Müddeti” başlıklı 32 nci maddesinde; “İştirakçilerin; bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra aşağıda yazılı vazifelerde geçen fiili hizmet müddetlerinin her yılı için hizalarında gösterilen müddetler eklenir:” bu kapsamda aynı maddenin (a) bendine göre “Muvazzaf, yedek ve gedikli subaylarla askeri memur ve gedikli erbaşların Cumhuriyet Ordusu kadrolarında 3 ay” hükmü yer almaktadır.

B. Şikayet Konusuna İlişkin Uygulamalar

12. Anayasa Mahkemesinin 13/1/2016 tarihli, E.2015/52 ve K.2016/1 sayılı Kararında; “... Anayasa'nın 10. maddesinde de ‘kanun önünde eşitlik’ ilkesine yer verilmiştir. Bu ilke, hukuki durumları aynı olanlar için söz konusu olup eylemli değil hukuksal eşitliği ifade eder. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin kanunlar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak kanun karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Kanun önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumların aynı, ayrı hukuksal durumların farklı kurallara bağlı tutulması tek başına Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesini zedelemeyebilir. ...” şeklinde hüküm kurulmuştur (Benzer yönde kararlar için bkz. AYM'nin 17/03/2011 tarihli ve E.2009/47, K.2011/51 sayılı kararı, 28/4/1983 tarihli ve E.1981/13 ve K.1983/8 sayılı kararı, 17/11/1998 tarihli ve E.1997/74 ve K.1998/69 sayılı kararı).

C. Kamu Denetçisi Abdullah Cengiz MAKAS'ın Kamu Başdenetçisi'ne Önerisi

13. Kamu Denetçisi tarafından, şikayetçinin itibari hizmet süresi talebinin idarece reddedilmesi işleminde hukuka ve hakkaniyete aykırı bir durumun bulunmadığı değerlendirilerek şikayetin reddi yönündeki öneri Kamu Başdenetçisi'ne sunulmuştur.

D. Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme ve Gerekeç

14. Şikayetçi 3 numaralı paragrafta yer verildiği üzere KKTC'de er olarak geçirilen askerlik süresi için itibari hizmet süresi verilmesi talep edilmektedir.

15. 5434 sayılı Kanun'un 12 nci maddesine göre, erlerin vazife malullükleri ile vazifeden doğma ölümleri halinde sandıktan faydalanabilecekleri, aynı Kanun'un 35 inci maddesine göre, itibari hizmet süresinin bu kanun gereğince bağlanacak aylıklar ve yapılacak kesenek iadesi ve toptan ödemelerin hesabında fiili hizmet müddetine eklenen süre olarak tanımlandığı, 31 nci maddesine göre ise fiili hizmet süresinin bu kanunla tanınan haklardan faydalanmaya başladığı tarihten itibaren **tam kesenek vermek suretiyle** geçirilen süre olduğunun hüküm altına alındığı, somut olay kapsamında şikayetçinin er olarak görevini yaptığı KKTC'de vazife malulü olmadığı, **5434 sayılı Kanun kapsamında iştirakçi olmadığı** ve bu kapsamda sosyal güvenlik sistemine kesenek vermek gibi bir yükümlülüğe tabi olmadığı, şikayetçinin bahsettiği askerlik görevinin Anayasa'dan kaynaklanan zorunlu askerlik hizmetinden kaynaklandığı, dolayısıyla şikayetçinin bu hükümler kapsamında olmadığı değerlendirildiğinden, SGK tarafından itibari hizmet süresinin verilmesine ilişkin talebin reddedilmesinde hukuka aykırılık bulunmadığı anlaşılmaktadır.

16. Şikayetçinin başvurusunda yer alan, KKTC'de görev yapan askeri personelin görev yaptığı sürenin iki katı sigortalılığa sayılır iken, kendisi için bu sürenin on beş ay olarak hesaplandığından bahisle ayrımcılığa maruz kaldığı iddiasına karşılık yapılan değerlendirmede;

16.1. Hiç şüphesiz *yasamanın genelliği* ilkesi uyarınca, kanun koyucunun Anayasa'da düzenlenmeyen bir konuyu öngörülebilir ve uygulanabilir şekilde kanunla düzenlemesi ve bunu ne şekilde yapacağı konusunda tercihte bulunması kanun koyucunun kendi takdirinde olan bir husustur. Anayasa Mahkemesi kararlarında da Kanun koyucunun, kendisine tanınan takdir yetkisini anayasal sınırlar içinde kullanarak, adalet, hakkaniyet ve kamu yararı ölçütlerini göz önünde tutarak çeşitli düzenlemeler yapabileceği ve keyfi davranamayacağı ifade edilmektedir.

16.2. Anayasamızın 10 uncu maddesinde herkesin dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğu belirtildikten sonra, Devlet organları ve idare makamlarının bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorunda olduğu vurgulanmıştır.

16.3. Literatürde eşitlik kavramı, biri mutlak diğeri nispi olmak üzere iki değişik anlamda şekillenmiştir. *Mutlak eşitlik* kavramı ile kanunların herkese eşit uygulanması, kişilerin kişisel ve özel durumlarına bakılmaması kastedilmekte; bu kapsamda Anayasa'nın 10 uncu maddesinde sayılan dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle hiç kimsenin ayırım gözetilmeksizin eşit muamele göreceği kabul edilmektedir.

16.4. Buna karşılık *nispi eşitlik* kavramı ile aynı durumda bulunan kişilerin aynı işleme, **farklı durumda bulunan kişilerin ise farklı işleme tabi tutulması** kastedilmektedir. Nitekim Anayasa Mahkemesi de birçok kararında Anayasa'da yer alan eşitlik ilkesinin eylemli değil hukuksal eşitliği ifade ettiğini, diğeri bir ifade ile söz konusu ilkenin **tüm yurttaşların** mutlaka her yönden, **her zaman aynı kurallara bağlı tutulmaları zorunluluğunu içermediğini**, bu ilke ile aynı hukuksal durumda bulunan kişilerin aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamanın ve yasalarla kişiler arasında ayırım

yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemenin amaçlandığını, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak kanun karşısında eşitliğin çiğnenmesinin yasaklandığını ifade etmiştir.

16.5.Yine Anayasa Mahkemesi kararlarında kimi kişi veya toplulukların durumlarındaki ve konumlarındaki özelliklerin, onlar için farklı kuralları ve uygulamaları gerekli kılabilceği kabul edilmiş; ***farklı özelliklere ve ayrılıklara dayanan haklı nedenlerin veya kamu yararının varlığı halinde*** farklı düzenleme getirilmesinin Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesini zedelemeyeceği ifade edilmiştir.

16.6. Bu kapsamda kanun koyucunun, 5434 sayılı Kanuna tabi iştirakçilerden mesleği gereği asker olan kişiler ile Anayasal zorunluktan kaynaklanan ve 1111 sayılı Kanun'da düzenlenen *zorunlu askerlik* hizmetinde ayrıma gitmesinde nisbi eşitlik ilkesine aykırılık görülmemektedir. Zira askerlik mesleği, güç koşullarda gerçekleştirilen ve askerlik hayatı boyunca devam eden askeri eğitimleri, zorlu mesai şartlarını, nöbetleri, atamalar nedeniyle sürekli yer değiştirmek zorunda kalınmasını, her türlü koşulda 24 saat mesaiye devam edilmesini ve emir-komuta zincirinin kişiler üzerinde oluşturduğu baskı dikkate alındığında kanun koyucunun bu gibi zorlukları göz önünde bulundurarak askerlik mesleğinde itibari hizmet süresinin düzenlemesini takdir ettiği anlaşılmaktadır.

17. Yukarıdan bu yana anlatılanlar, şikâyet başvurusunun iddiaları, idarelerin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat, yargı kararları ve tüm dosya birlikte değerlendirildiğinde, şikayetçinin Anayasa'dan kaynaklanan zorunlu askerlik hizmetini KKTC'de er olarak yaptığı, mevzuatta askerliğini KKTC'de er olarak yapanlara itibari hizmet süresi verileceğine ilişkin düzenleme olmadığı ayrıca şikayetçinin er olarak görev yaptığı dönemde vazife malulü olmadığı dolayısıyla **5434 sayılı Kanun kapsamında iştirakçi olmadığı** gibi sosyal güvenlik sistemine kesenek vermek gibi bir yükümlülüğünün de bulunmadığı ve ilgili dönemde söz konusu kanun kapsamında olmadığından itibari hizmet süresinden faydalanamayacağı anlaşılmış olup, idare tarafından şikayetçinin itibari hizmet süresi talebinin reddine ilişkin işlemde hukuka aykırılık tespit edilememiştir. Ayrıca 5434 sayılı Kanuna tabi iştirakçilerden mesleği gereği asker olan kişiler ile Anayasal zorunluktan kaynaklanan ve 1111 sayılı Kanun'da düzenlenen *zorunlu askerlik* hizmetinde ayrıma gitmesinde eşitlik ilkesine aykırılık tespit edilemediğinden şikayetin reddi gerektiği sonuç ve kanaatine varılmıştır.

E. İnsan Hakları Yönünden Değerlendirme

18. 2709 sayılı T.C. Anayasasının "Kanun Önünde Eşitlik" başlıklı 10 uncu maddesinde ifadesini bulan eşitlik ilkesinin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 13 üncü maddesindeki etkili başvuru hakkının ve 17 inci maddesindeki hakları kötüye kullanma yasağının ihlal edildiğine dair herhangi bir bulgu ve bilgiye rastlanmadığı gibi şikayete konu olayda, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannameyi ile İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinde yazılı ve güvence altına alınmış olan haklara da aykırı bir durum tespit edilememiştir.

F. İyi Yönetişim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

19. Günümüzde demokratik, modern ve katılımcı yönetim anlayışında idarelerden sadece hukuka uygun hareket etmeleri değil aynı zamanda iyi yönetim ilkelerine de uygun işlem tesis etmeleri beklenmektedir.

20. 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "İyi Yönetim İlkeleri" başlıklı 6 ncı maddesi; "Kurum, inceleme ve araştırma yaparken idarenin, insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde; kanunlara uygunluk, ayrımcılığın önlenmesi, ölçülülük, yetkinin kötüye

kullanılmaması, eşitlik, tarafsızlık, dürüstlük, nezaket, şeffaflık, hesap verilebilirlik, haklı beklentiye uygunluk, kazanılmış hakların korunması, dinlenilme hakkı, savunma hakkı, bilgi edinme hakkı, makul sürede karar verme, kararların gerekçeli olması, karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi, kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi, kişisel verilerin korunması gibi iyi yönetim ilkelerine uygun işlem ve eylem ile tutum veya davranışta bulunup bulunmadığını gözetir ve iyi yönetim ilkelerine uyar." şeklindedir. Söz konusu Yönetmelik hükmünde yer alan ilkelerin kaynağını teşkil eden Avrupa Birliği Temel Haklar Şartının 41 inci maddesinde de iyi yönetim hakkından bahsedilmekte olup, benzer ilkelere Avrupa Parlamentosu tarafından kabul edilen "Avrupa Doğru İdari Davranış Yasası"nda da yer verilmiştir.

21. Söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirme neticesinde; idarelerden istenilen bilgi ve belgelerin süresi içinde ve gerekçeli olarak Kurumumuza gönderildiği, idarenin başvurularla ilgili işlemlerinde kanunlara uygunluk, hesap verilebilirlik, makul sürede ve gerekçeli karar verme, kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi **ilkelerine uygun davrandığı**, ancak idarenin, şikayet başvurusunun konuyla ilgili ilk başvurusunu gerekçeli olarak reddetmesine rağmen, karara karşı başvuru yolunu göstermediği, bu nedenle iyi yönetim ilkelerinde vurgulanan "karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi" **ilkesine uymadığı** anlaşılmış olup, idarenin bundan böyle bu ilkeye de uyması beklenmektedir.

IV. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

A. Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması:

22. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 17 nci maddesinin sekizinci fıkrasına göre Kamu Denetçiliği Kurumuna, dava açma süresi içinde yapılan başvuru, işlemeye başlamış olan dava açma süresini durdurmakta olup, anılan Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca, başvurunun Kurum tarafından reddedilmesi hâlinde, durmuş olan dava açma süresi gerekçeli ret kararının ilgiliye tebliğinden itibaren kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır.

B. Yargı Yolu

23. 2709 sayılı T.C. Anayasası'nın "Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması" başlıklı 40 ıncı maddesinin ikinci fıkrasında, "*Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.*" hükmü yer almakta olup, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun 20 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, ilgili idarenin işlemine karşı 60 günlük dava açma süresinden arta kalan süre içerisinde Ankara İdare Mahkemesinde yargı yolu açıktır.

V. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçeler ve dosya kapsamına göre **ŞİKÂYETİN REDDİNE**,

Kararın **şikayetçiye ve Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına tebliğine**, Türkiye

Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi'nce karar verildi.

e-imzalıdır

M.Nihat ÖMEROĞLU
Kamu Başdenetçisi